

1941

Deník událostí

Válka, která se zatím rozšířila o válku SSSR proti němuž započala 22.6.1941 a k níž přibyla i válka Japonska proti USA ode dne 8.12.1941, se stala druhou světovou válkou.

Válečné události přinesly sebou různá persekční opatření. Dne 13. dubna t.r. byla rozpuštěna zdejší tělov. jednota Sokol, jejíž majetek byl dne 21.10.1941 zabaven. Správcem zabaveného jmění byl úředně ustanoven starosta obce. Stalo se tak za měsíc po vyhlášení stanného práva, které trvalo od 28.9.1941 do vánoc a při němž přišlo o život mnoho českých vlastenců.

V druhém válečném roce se projevuje vliv války i na venkově v různých omezovacích opatřeních. Staveb. ruch ustává nedostatkem materiálu a omezením pracovních sil, které jsou povolány k nuceným pracím, podobně jako otroci, do Německa. Z naší obce bylo nuceně takto odvedeno 23 občanů (21 mužů, 2 ženy) v době od počátku do konce války. Do obce se přistěhovala 1 rodina, pětičlenná, z vyškovska násilně Němci vystěhovaná, neboť tamější kraj chtěli poněmčiti a zříditi střelnici. Byla jí pronajata usedlost č. 91. Pobyť všeho občanstva je veden ve stálé patrnosti zřízením ohlašovacího úřadu, který vede uč. J. Ludík. Nově se narodilo 9 dětí (5 chlapců, 4 dívky), zemřelo 8 (3 muži, 5 žen), oddáno bylo 7 párů.

Přírodní poměry

Tak jako v minulém roce i letos byla zima tuhá. Po vánocích se dostavily sněhové vánice, které vyvrcholily 4. ledna, kdy množstvím spadlého sněhu byla zastavena doprava. Spousty sněhu zabránily spojení i s blízkými Morkovicemi. Proto byla vyhlášena všeobecná pracovní povinnost k úklidu sněhu ze silnic. Napadlý sníh vydržel až do března. Tím se zpozdlilo i jaro, takže stromy teprve koncem měsíce května začínají vyrážet na květ a teprve počátkem června jsou v plném květu. To mělo vliv i na úrodu ovoce, která byla poměrně malá, zvláště když dne 16.7. mezi 15 – 16 hod. odpolední snesla se nad obcí prudká bouře s krupobitím a průtrží mračen. Bouře zničila úrodu na poli i v sadech a 20 až 70%.

Hospodářské poměry

K podpoře ovocnářství byl v obci zřízen spolek jako odbočka Zemského ovocnického spolku moravského ustavující schůzí konanou 23. dubna 1941. Zakladatelé: Jakub Derka, R. Šimoník.

Během žní, které začaly 29.7. a skončily 29.8. bylo počasí nestálé. Obilí nebylo řádně proschlé a proto byl výmlat špatný. Z celkové osevní a sklizňové plochy, jež u obilnin činila 256,78 ha bylo získáno 2 629 q obilí, což je 10 q po 1 ha. Údaj není zcela přesný, vzhledem k dodávkové povinnosti, které se zemědělci brání. Oseto a sklizeno bylo:

	osev (ha)	sklizeň (q)	průměr (q/ha)
pšenice	81,27	880	11
žito	43,48	430	10
ječmen	79,90	720	9
oves	71,89	500	12
směska	3,75	34	9
jar. směska	6,49	65	10

Z uvedených množství určil Českomoravský svaz pro hospodař. obilím dodávkovou povinnost následující, která byla splněna na 100%: pšenice 68 q, žita 50 q, ječmene 366 q, ovsa 75 q, slámy 70 q, sena 20 q. Za odevzdané obilí bylo vypláceno za 1 q: pšenice 180

K, žito 160 K, ječmen 160 K, oves 145 K. Po dodávce bylo ponecháno na samozásobitelské dávky: 14,5 kg pro 1 osobu na měsíc a krmné dávky 15 kg pro 1 kus na měsíc a potřeba seřová. Kromě obilí bylo dodáno: 72 q bramborů ranných v ceně 120 K za 1 q, 325 Q bramborů pozdních v ceně 45 K za 1 q. 1 q slámy stál 30 K, 1 q sena 60 K.

K zajištění zásobování masem prováděny i nadále dodávky dobytka hovězího i vepřového. V obci byl jmenován výbor k rozvrhování dodávek dobytka. Poněvadž dodávky i nadále vážly, zavedlo min. zemědělství od 1. srpna kontingentaci dodávky dobytka dle hektarové výměry. Z 1 ha orné půdy je nutno dodati 45 kg masa hovězího a 64 kg masa vepřového, při čemž dodávku hovězího možno nahraditi vepřovým masem, ale opačně ne. Přepočítává se 1,5 kg hovězího za 1 kg vepřového masa. Celkově dodáno za rok 55 kusů hovězího dobytka v průměrné váze 300 – 400 kg, což činí 20 000 kg masa. Za 1 kg se platilo 4 – 7 K. Vepřového dobytka dodáno 20 kusů v průměrné váze 80 – 85 kg, což činí 2 100 kg. Za 1 kg váhy se platilo 9 – 10 K. Aby obce mohly dodávky plniti, zastaven převoz dobytka do cizích okresů. Ale přes to mnoho dobytka ubylo prodejem a zabíjačkami „na černo“, neboť jedině tak se mohl zemědělec za svou práci dosyta najíst.

Za účelem zvýšení dodávek vepřového masa vstoupila v platnost počátkem roku upisovací akce „Prispol“. Plniti tuto akci jsou povinni ti, kteří obhospodařují plochu od 2 ha a vykrmují více než 3 kusy vepřů. Zdejší obec je povinna upsati v tomto roce 20 vepřů. Aby výkrm byl uspíšen, dostali upisovatelé zvláštní přiděl krmiva 20 kg ječmene a 130 kg mlýnských odpad. krmiv. Dodávkou způsobilý kus je těžší 100 kg a vyplácí se 11 K za 1 kg. Na tuto akci nesmějí být použiti vepři na obyčejnou dodávku. Za předané dodávky jsou stanoveny prémie, za nedodané – pokuty. Takovým způsobem snaží se Němci vyssáti ze zemědělce co nejvíce. Ze všech dodávek jsou vyloučena zvířata chovaná pro vlastní potřebu, tažná a užitková. K samozásobením masem slouží i nadále domácí porážky povolené ve váze nejméně 100 kg. Přiděl nesamozásobitelům činí 1,20 kg pro osobu na měsíc. Vajec odevzdáno v tomto roce 41 320 kusů. Za účelem řízeného hospodaření zavedeny pro usedlosti s výměrou od 5 ha obdělávané půdy „statkové archy“. Do nich jsou zapisovány podrobně všechny údaje o hospodářství, chov dobytka, užitek z něho, osev ploch a výnos jejich sklizně, mletí, šrotování, přiděl hnojiv, náklad a potřeba pracov. sil atd. Jednotlivosti jsou zanášeny do „Pomocné knížky“ denně a odtud se sumárně přenášejí do stat. archy za hospodářský rok od 1.7. do 30.6. Výše uvedené statistické knihy jsou vypracovány s německou důkladností, ale údaje do nich nikdo nezapisoval přesně, poněvadž by se sám nabízel německému vysávání. Neboť dozorčí orgány naše i německé kontrolují pravidelně i náhodně prohlídkami hospodářství. Zjištěné závady jsou protokolárně postoupeny nadřízeným úřadům, které je pokutují. Za dobu války bylo vyšetřováno v obci v hospodář. záležitostech 17 osob. Pokuty uděleny na nesplněné dodávky vajec, kde z jedné slepice je stanoven i nadále kontingent 60 vajec z nosnice ročně. Cena vajec oproti loňskému roku je zvýšena a činí 15,60 K za 1 kg. Pro nesamozásobitele jsou přidělovány 4 vejce na osobu za měsíc. Jiné dávky potravin pro nesamozásobitele se dávky celkem oproti loňskému roku nezměnily.

Školství

V době školních prázdnin byla školní budova důkladně opravena nákladem 38 135 K. Školní rok začal 1.9. s 53 žáky. Na mateřské škole po odchodu B. Mokrošové působí Marie Stejskalová. Do školy měšťanské, nyní nazvané „hlavní“ odešlo 5 žáků. Od pololetí škol. r. 1941/42 zavedeno vyučování němčině i v 1. a 2. postup. ročníku, neboť se úředním místům německým zdá, že germanizace pomalu postupuje. Současně zvýšen počet vyuč. hodin ve vyšších ročnících na 7 hodin týdně v němčině na úkor jiných předmětů. Vyučováno je bez učebnic. Z učitelské knihovny je na rozkaz úřadů vyřazeno 124 knih, ze žakovské 78 a 18 různých obrazů, které se Němcům nelíbily a musely býti odevzdány

okres. úřadu k zničení. Půjčování ostatních knih bylo zakázáno. Hlavním účelem toho bylo zničit všechny připomínky na naši národní samostatnost, aby dorůstající generace nikdy nepoznala slavné doby a muže našeho národa. Ale nepodařilo se. Správa školy spolu s předsedou mšr. J. Dolákem, starostou obce F. Novotným včas uschovala cenné knihy, obrazy i bustu presidenta T. G. Masaryka ze škol. síně, takže odevzdané věci byly díla méně hodnotná. K nezdaru vyučování přispěly t. zv. uhelné prázdniny, které v tomto šk. roce trvaly 3 měsíce. Náhradní vyučování zadáváním domácích úkolů k vědomostem žactva nepříspělo. Nařízené školní oslavy různých památných dnů, pro náš národ však potupných, byly pořádány s nechutí a proto byly později úředně omezeny jen na „slavnostní relace“ škol. rozhlasu, aby nemohly býti učitelstvem zneužity k projevům Němcům nepřátelským. Naopak k svátkům republiky byla nařizována škol. úřady přísná opatření k udržení klidu. Právě však těmito opatřeními byl žactvu připomínán význam těchto dní v naší národní samostatnosti. Kulturní život v obci umlkl a shromažďování bylo jen jednotlivě úředně povolováno. Místní Veřejná služba osvětová pořádala však pravidelné besedy občanstva, na nichž byly promítány úzké filmy. Žactvo provádělo pravidelné měsíční sběry železa, papíru, kostí a hader. Odevzdáno 11 q materiálu za rok, většinou nepotřebného železa.

oprava školní budovy

Sociální péče

Při sbírce Národní pomoci 9.11.1941 vybráno 466 K. Na podporách místním občanům vyplaceno 650 K. Z přidělu Okresní péče o mládež ve Zdounkách byly 30. prosince uděleny podpory 30 chudobným dětem v částce 290 K. Před vánočními byla provedena sbírka teplého prádla a šatstva pro frontu nařízená vládou.

Obecní hospodaření

Obecní rozpočet t. rok činil:

Řádná potřeba: 83 044 K

Mimořádná potřeba: 10 000 K

Řádná úhrada: 25 760 K

57 234 K

Funkční období dosavadní místní školní rady bylo skončeno na schůzi konané 26.4.1941. Poněvadž podle t. zv. „nového řádu“ Němci zaváděného svobodné volby nejsou dovoleny, budou noví členové mšr. jmenováni úřady. Než se tak stane vykonává funkci mšr. její dosavadní předseda Josef Dolák.

1942

Přírodní poměry

Zima zprvu mírná se v měsíci ledu stupňuje a dosahuje 18.1. -24°C a koncem ledna -30°C . Silnice jsou sněhem zaváty a v úvoze nad obcí dosahují závěje ještě koncem února 5 m vysoko. Doprava a zásobování vážnou a na škole se nevyučuje od vánoc do konce března pro nedostatek otopu. Sníh se udržel až do Velikonoc, které začaly 5.4. V té době jsou závěje u silnice ještě metrové. Pole jsou však již obeschlá, takže setí započalo 8. dubna. Ku konci dubna se otepluje a 17. května jsou již stromy v plném květu.

Hospodářské poměry

Válečné hospodářství nutí zemědělce k zvýšeným dodávkám všech zemědělských produktů.

Z rok 1942 bylo dodáno: žito a pšenice předpis: 821 q, splněno: 1339 q, krmné obilí předpis: 875 q, splněno 821 q, zemáků předpis: 450 q, splněno 317 q, sena 30 q, slámy 65 q předepsáno i splněno. Ceny za dodávky jsou přibližně stejné jako v minul. roce. Na kontingent. dodávky dobytka dodáno: rožného dobytka 39 kusů, vepřů 132 kusů, opeřenců 12, vajec 38 133 kusů. Při odvozech koní odebrány byly 2 kusy. Nově je kontingentována dodávka mléka 635 l z 1 ha půdy. Poněvadž je vysoká nebyla nikdy splněna.

Plnění dodávek je kontrolováno úředními prohlídkami, z nichž velmi důkladná, za přítomnosti okres. hejtmana Němce Kobliška, byla dne 6. března.

Příděly potravin zůstávají v celku stále jako v minulých letech jen příděl mléka je snížen u dětí na 1/4 l na osobu a den, u dospělých 1/16 l.

Žně započaly 30. července a protáhly se do 9. září, poněvadž stále přšelo. U drobných zemědělců bránila slintavka a kulhavka odvozu úrody, která se vyskytla od 15.6. a trvala do podzimu. V měsíci srpnu se objevila ve dvou hospodářstvích obrna vepřů.

Školství

Školní rok 1941/42 skončil až 9. července. Aby úroveň vzdělání žactva byla co nejvíce snížena jsou obecní školy v tomto roce organisovány po starém způsobu jako osmitřídni a přestup na měšťanskou školu, přejmenovanou po německém vzoru na „školu hlavní“ je

dovolen jen 50% žactva 4. postup. ročníku výběrem. Ze zdejší obecné školy byli přijati vždy všichni žáci a ti co zůstávali, dostávali se do vyšších tříd měšťanky dobrou přípravou ke zkouškám. V úředním styku stává se úředním jazykem němčina od června t.r. Za tím účelem byli donuceni zdejší učitelé navštěvovati přeškolovací a jazykové kursy německé. Převýchovou měl být u učitelstva a jejich působením u žactva získán „loyální“ poměr k Němcům. Každý učitel je donucen složit zkoušku z jazyka německého před úřední komisí. Učitelstvo zdejší školy napoprvé zkoušku nesložilo a proto jim byl na půl roku zastaven platový postup. Při opakování učitelé zkoušku složili, ale zastavený platový postup vrácen nebyl. Učiti se němčině nechtěli učitelé ne proto, že by nechtěli získat nové jazykové znalosti, ale co je vnucováno, zoškliví se, zvláště německá ideologie. Ve prospěch „říše“ byli mezi učiteli prováděny nucené sbírky. Kdo z učitelů nechtěl dát dobrovolně, byl mu z titulu „dobrovolného zřeknutí ve prospěch říše“ odňat příspěvek úředně, srážkou 1/2% až 1% měsíčního platu. Při tom platy učitelů oproti příjmům jiných povolání a panujíc drahotě byly malé.

Sociální péče

Při sbírce Národní pomoci v měsíci listopadu vybráno bylo 721 K. Z toho věnovala N.P. chudobným dětem 251 K na zakoupení potravin a rodič. sdružení 600 K na podporách. Dne 15.11. byla N.P. úředně rozpuštěna.

Deník událostí

Dne 6. ledna konala ustavující schůzi nově na návrh okresního úřadu jmenovaná místní školní rada: Rudolf Dolák, předseda, Jan Mareček, náměstek, František Urban, pokladník, Richard Šimoník, řídicí uč. a jednatel, Antonín Jaroš, Leopold Novák, Alois Obendrauf a Jan Ludík členové. V práci celkem klidně plynoucí život občanů posilovaný nadějami na brzký konec války a svobodný život byl od 29. května rozrušen vyhlášeným stanným právem po atentátu na zastupujícího protektora, generála policie Reynharda Heidricha vraha největších synů našeho národa, provedeném dne 27.5.1942 v Praze. Po smrti zraněného dne 4. června umlká veškerý veřejný život a nastává nová vlna persekuce Čechů, která si bohudík ve zdejší obci obětí nevyžádala. Ani založení Kuratoria pro výchovu mládeže, ve zdejší obci ustanoveného 28. května, od něhož ministr školství a zaprodanec Němců, Emanuel Moravec si slibuje, že mládež do dvou let tak převychová, že ji nikdo nepozná, toto založení Kuratoria na pozvednutí veřejného života v obci nepůsobí. Ba naopak. Kuratorium, jemuž musel být v obci předán sokolský majetek, je ignorováno samou mládeží i jejich vedoucími.

Zájem o obci vzbudila společná schůze obecních rad obcí Slížan a Morkovic konaná dne 22.11.1942, na níž se jednalo o sloučení obou obcí. Návrh na sloučení vyšel z okres. úřadu a je představenstvem obce podporován. Je nutno však dobře rozvážit výhody i nevýhody sloučení obou obcí, aby Slížany, obec v historii zaznamenaná jako středisko Jednoty československé, v níž konány byly synody a volby biskupů, jak tato kronika zpočátku poznamenává, aby tato obec zbytečně z mapy nezmizela a nestala se zanedbaným předměstím, periferií města Morkovic, což často u měst bývá a aby nenesla jen hospodářské povinnosti ze sloučení vyplývající a práva jen vydobývat.

Hospodaření

Obecní rozpočet:

Řádná potřeba: 102 571 K

Řádná úhrada: 32 026 K

70 545 K

V obci se narodilo 12 dětí (7 chlapců, 5 dívek), zemřelo 6 osob, oddáno bylo 7 párů snoubenců.

1943

Přírodní poměry

Mírná a suchá zima, nepršelo a nesněžilo, končí již v únoru. Již 1. března jsou pole obeschlá a proto bylo 3.3. započato s jarním setím. Do 18. dubna zaseté vzešlo a stromy jsou v plném květu. Studené a suché počasí květnové vystřídaly v červnu deště za stálého chladna, takže se podobá, že žně budou opět zpožděny.

Hospodářské poměry

Žně započaly 27. července. Jejich výnos byl průměrně dobrý a podle toho jsou předepsány i dodávky. Předepsáno bylo tvrdého obilí 1350 q, dodáno 1173 q, krmného obilí 750 q, dodáno 615 q, slámy 45 q, dodáno 45 q, sena 35 q, zemáků předpis: 375 q, dodáno 280 q. Z dobytka byli odebráni 3 koně za cenu 8 000 K až 16 000 K, rožného dobytka 30 kusů za cenu 2 000 – 2 400 K; vepřů 89 v ceně 9 – 10 K za 1 kg živ. váhy; opeřenců 19 kusů, vajec 31 212 kusů.

Nastávající inflace projevuje se v cenách na t. zv. „černém trhu“: 1 q tvrdého obilí 600 K – 2 500 K; krmného obilí 600 K – 2 000 K; sena: 200 K – 250 K; zemáků 200 K – 400 K; cena koně: 15 000 K – 30 000 K; kráva 4 000 K – 10 000 K; 1 kg vepřového masa: 150 K – 350 K; husa: 300 K – 1 000 K; vejce: 2 K – 15 K; pracovní boty: 1 000 K – 3 000 K; prádlo a oděv získávány za aprovisaci; cigareta 15 K.

Příděly masa, tuku a chleba jsou sníženy a zásobování obuví a textiliemi vážně úplně. Obecnímu řadu prikazují 3 – 4 poukazy na obuv měsíčně, na které čeká 40 – 50 lidí. Je opravdu těžko přidělit těm nejpotřebnějším, když většina občanů nemá co obouti a obléci. Tajemník Bedřich Zlámal, který vede zásobovací oddělení obec. úřadu, má těžké postavení zvláště od lidí nemajících uznání.

Dosavadní zbytek samosprávy, která v obecním vedení dávno neexistuje, byl odstraněn zrušením místní školní rady, když jí před tím zabavili Němci ze Školního chudinského fondu, založeného prof. Štěpánem Krejčím, zdejším rodákem, z 10 000 K vzali 4 000 K.

Nově se v obci zřizuje dnem 4. listopadu zimní rolnická škola jako expositura zemské rolnické školy v Kroměříži; je umístěna v budově obecné školy, v místnosti dosud používané školou mateřskou, která je přemístěna do přízemí. K úředním účelům zimní roln. školy je uvolněna další místnost dosud užívaná za obecní kancelář, která je přestěhována do budovy záložny ve Slížanech. Na zimní rolnické škole, která má asi 30 žáků z blízkého okolí, vyučuje inženýr agronomie Theodor Ingr z Kroměříže, jako správce školy a František Zahradník učitel. Škola má zatím 1 ročník.

V době školních prázdnin byl z mateřské školy udělán dětský celodenní útulek pro děti od 2 do 6 let, aby ubyla starost pracujícím matkám.

Na škole obecné začalo vyučování 3. září za účasti 51 žáků. K vyučování jsou konečně dodány učebnice, ale s německou ideologií. Nadbytek peněz a s tím související inflace projevuje se též ve školním spoření, kde žáci nastřádali 10 275 K. Při klasifikaci žactva zavedeno bylo škol. úřady po vzoru německém 6 stupňové známkování.

Sociální péče

Po zrušení Národní pomoci zřízena po vzoru německém Sociální pomoc. Její účel je podobný. Při sbírce, nyní povinné a vybírané podle mzdových tabulek bylo získáno

2 998 K. Na podporách žadatelům vyplaceno 2 750 K a chudobným škol. dětem 1 000 K. Rodič. sdružení při vánoční nadílce vyplatilo 300 K.

Deník událostí

Persekuce občanstva naší vlasti zasáhla 28. července i naši obec. Tajnou německou policií byli večer zatčeni a do Brna odvezeni rolníci Ladislav Burša z čísla 30 a Josef Dolák z č. 13. pro podporování ilegálního hnutí. Stalo se tak po zatčení Vojtěcha Krejčíře, komunistického pracovníka ze zdejší obce, který se již přes rok ukrýval.

Naše obec se zdokonaluje. Dne 28. října předáno bylo firmou J. Bastl z Kojetína obci místní rozhlasové zařízení v ceně 21 000 K. Umístěno je na školní budově. Dosavadní vyhlašování bubnem umlká.

Pohyb obyvatel

V roce 1943 se narodilo 8 dětí (4 chlapci + 4 dívky), zemřelo 7 osob (2 muži, 5 žen), mezi nimi nejstarší občan slížanský Jan Horák, výměnkář a obuvník, ve věku 92 let.

Rozpočet

Obecní rozpočet

Řádná potřeba: 191 860 K

Řádná úhrada: 21 350 K

175 510 K